

NIEUWSBRIEF

★ verzamelen, bewaren en publiceren van historisch materiaal van de stad Franeker ★ belangstelling opwekken voor de historie van de stad Franeker ★ bevorderen en verrichten van al wat hiermee verband houdt ★

STICHTING HISTORISCH CENTRUM FRANEKER

Raadhuisplein 1
(achteringang op het Noord)
8801 KX Franeker

E-mail:

info@historischcentrumfraneker.nl

IBAN: NL35 RABO 0370 0787 72

ANBI-reg.nr.: 862676532

Openingstijden

Iedere maandagmiddag en iedere eerste zaterdagmiddag van de maand van 14.00-17.00 uur.

Website

www.historischcentrumfraneker.nl

Sociale media

Historisch
Centrum
Franeker

Het HCF presenteerde zich tijdens de Academische Dagen 2022 op de Breedeplaats

VOORWOORD

Arjo Hillebrand - voorzitter

Bijgaand treft u de tweede Nieuwsbrief aan van de Stichting Historisch Centrum Franeker, wederom in de vorm van een soortement verslag over het afgelopen jaar. We kunnen terugkijken op een periode waarin, met medewerking van velen, weer veel tot stand gekomen is. In dit blad onder andere een chronologisch overzicht van een aantal er wat uitspringende activiteiten.

Daarnaast ook een terugblik op het succesvolle Kibboetsproject, een bijdrage over de eigen Facebookgroep, die inmiddels ruim 1000 leden telt, en een opsomming van enkele van de vele schenkingen die het HCF in 2022 mocht ontvangen.

Ik wens u veel leesplezier en hoop u ook dit jaar (weer) vaak als bezoeker van ons mooie centrum te mogen ontmoeten.

IN DIT NUMMER

JAARVERSLAG 2022

KIBBOETS OP DE KLEI

ONZE FACEBOOKGROEP

JAARVERSLAG 2022

14 april: opening in Museum Martena van de tentoonstelling over de Kibboets. De bezoekers konden na de opening in het oude stadhuis terecht voor een (door het HCF verzorgd) hapje en een drankje en zo ook ons deel van de tentoonstelling in het HCF bekijken.

In de maanden **april, mei en juni** verzorgden Frea v/d Wal en Hieke Joustra goed geslaagde lessen voor de vijf Franeker basisscholen.

9 juni was er een overleg met het bestuur van 'Ut Genoatskap foar ut behoud fan ut Franekers'. De afspraak is gemaakt dat de reservevoorraad van het Franeker Woordenboek in het HCF kan staan.

11 juni: het HCF presenteerde zich m.b.v. foto's op canvasdoeken en een door dierspecialzaak De Korenaar geschonken marktkraam op het Vliet tijdens de feestelijke heropening aldaar.

9 en 10 juli: het HCF stond tijdens de Academische Dagen met 24 canvasfotodoeken en de HCF-kraam op de Breedeplaats. Van dit tafereel verscheen een grote foto op de voorpagina van VanWadTotStad (zie de afbeelding op pagina 1).

5 - 27 september: de actie RABO-Clubsupport leverde het HCF € 650,- op.

10 september: het HCF ontving tijdens de Open Monumentendag weer veel extra bezoekers.

23 september: De Commissaris der Koning in Fryslân, de heer Arno Brok, bracht samen met burgemeester Marga Waanders een werkbezoek aan het HCF, waarbij ook het voltallige HCF-bestuur aanwezig was.

Van links naar rechts: burgemeester Marga Waanders, HCF-voorzitter Arjo Hillebrand en CdK Arno Brok

24 september: het HCF was tijdens de Agrarische Dagen van 10.00-17.00 uur extra open en stond tevens met haar kraam buiten (op het Noord).

Oktober: het HCF verleende medewerking aan de realisatie van een Franeker verjaardagskalender, uitgegeven - en op initiatief van - Johan Bosgra, met foto's van vroeger (HCF) en nu (JB) en met toepasselijke teksten geschreven door het HCF. Een deel der opbrengst is bestemd voor het HCF.

4-5-6 Oktober: kwam driemaal een groep van de Einstein Class van de A.M.S. naar het HCF.

18 oktober: de Lionsclub Franeker - Harlingen bezocht het HCF met een groep van 17 personen.

3 november: bij de Harlingerweg werd naast het Gemeentehuis een gedenkzuil onthuld door CdK Arno Brok in het kader van het Kibboetsproject.

18 november: Auke Zeldenrust vertelde in het HCF in drie rondes van elk 45 minuten over de totstandkoming van zijn boek 'Kibboets op de klei'.

24 november: De gemeente Waadhoeke droeg de historische rijwielencollectie van de Franeker Jan Nicolaas Jellema (1871-1938) over aan Nationaal Fietsmuseum Velorama in Nijmegen. Het project was mede voorbereid door enkele medewerkers van het HCF.

3 december: De historische vereniging Aed Levwerd uit Leeuwarden kreeg met 8 personen een uitgebreide rondleiding in het HCF.

KIBBOETS OP DE KLEI

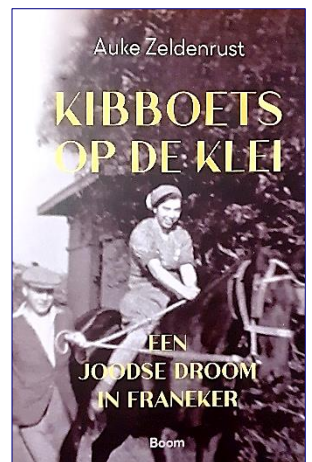
Op 22 september 2020 ontving het HCF van een van haar medewerkers, Gerard van der Heide, een **archiefdoo**s met tekeningen en brieven van Hans Martin Cohn uit de periode dat de heer Cohn nog leerling was aan de Joodse Landbouwschool 'Kibboets' aan de Harlingerweg. Van der Heide had voor het gemak voor het HCF alle documenten reeds gescand.

Die scans kwamen goed van pas toen Museum Martena over deze Franeker school een **tentoonstelling** voorbereidde. Deze tentoonstelling, onder de naam 'Kibboets op de klei', werd op 15 april 2022 geopend, tegelijk met de expositie in vitrines in het HCF over hetzelfde onderwerp. Behalve de tekeningen van Cohn toonden de exposities ook film- en fotomateriaal en achtergrondinformatie.

Op 3 november 2022 werd aan de Harlingerweg, tegenover het voormalige stationsgebouw waar die school van 1934-1941 in vertoefde, door Arno Brok, Commissaris der Koning in Fryslân, een **monument** onthuld met o.a. de namen van de 24 slachtoffers uit die kibboets (zie foto rechtsboven).

Diezelfde middag presenteerde journalist Auke Zeldenrust zijn **boek** 'Kibboets op de klei' (zie omslag hiernaast).

Eén week later, op 10 november, vond tenslotte in de Koornbeurs in Franeker de première plaats van de **3-delige documentaire** die Omrop Fryslân-regisseur Gerard van der Veer over dit onderwerp maakte en die daarna te zien was op televisie.

Johannes & Klaske Kortrijk met hun dochtertje Hil

FACEBOOKGROEP

'HISTORISCH CENTRUM FRANEKER'

Een van de HCF-medewerkers plaatst sinds de startdatum van deze groep, 4 okt. 2021, elke dag minimaal één historische foto of document met beschrijving, waar vaak geanimeerd op wordt gereageerd. Daarnaast plaatsen ook andere leden bijdragen.

Soms volgt op een geplaatst item ook wel eens een correctie, zoals naar aanleiding van bijgaande foto, waarvan bleek dat de naam van de vrouw links een andere moest zijn dan het HCF op haar website had vermeld.

Het juiste en volledige bijschrift bij deze foto luidt nu:

"Bijgaand de bekende foto uit de periode 1910-1917 van Johannes Kortrijk met zijn vrouw Klaske Jellema en hun dochtertje Hil voor hun pand Noord 27. Ook zijn op dit plaatje de drie aangespannen honden Vlieger, Tommy en Friso te zien. Kortrijk bezocht met zijn hondenkar klanten tot in de wijde omgeving van Franeker. Tot zijn handel behoorden onder andere brandstoffen, petroleum, kruidenierswaren en koek."

Door een slimme actie van één der leden van de HCF-Facebookgroep, n.l. door vele van zijn eigen Facebookvrienden uit te nodigen lid te worden, werd - sneller dan verwacht - op 27 december 2022 al het mooie aantal van 1000 leden bereikt.

NIEUWE HCF-AANWINSTEN IN 2022, o.A.:

- ❖ Drie schilderijen van de schilder Reintje Hoiting, o.a. het Theehuisje op het Noorderbolwerk (zie foto)
- ❖ Archief NVVH-Vrouwennetwerk Franeker (1 doos)
- ❖ Archief Timmergroep Franeker (1 doos)
- ❖ Archief IJclub Franeker (5 dozen)
- ❖ Foto's + medaillekast met prijzen veekeuring van boer Johannes Koster van de Hertog van Saxenlaan
- ❖ Aangeschaft n.a.v. een royale financiële gift: een grote brandwerende kast
- ❖ Ontvangen van de heer Johannes Jemke Jenema (88): zijn nog in goede staat verkerende laptop + diascanner
- ❖ De Commissie Academische Dagen financierde de aanschaf van 17 nieuwe canvasfoto's + standaards

Schilderij 'Theehuisje op het Noorderbolwerk'

Bedankt!

Het Historisch Centrum Franeker dankt allen die het afgelopen jaar foto's, boeken, voorwerpen of archiefstukken aan het HCF hebben geschonken of in bruikleen hebben afgestaan.

Oproep

*Heeft u misschien zelf bijvoorbeeld nog boeken, foto's, krantenknipsels of Ansichtkaarten van Franeker waar u niets meer mee doet: schenk ze dan aan het HCF of leen ze tijdelijk aan hen uit, zodat de medewerkers die kunnen scannen en kunnen opnemen in hun archief.
Bij voorbaat hartelijk dank!*

BESTUURSLEDEN

Arjo Hillebrand, voorzitter

Tel. 06-8074891

E-mail: hillebrand34@home.nl

Piet Postma, secretaris

Tel. 06-49602795

E-mail: ppostma53@gmail.com

Leo Versteeg, penningmeester

Tel. 06-51116559

E-mail: l.versteeg@mailons.nl

Marinus Bokhorst

Tel. 06-15187766

E-mail: marinus.ike@gmail.com

Chris Bonnema

Tel. 06-42376964

E-mail: c.p.bonnema@ziggo.nl

MEDEWERKERS

Hylke Beerstra, Klaas Dijkstra, Gerard van der Heide, Hieke G. Joustra, Bauke Noordbruis, Max Popma, Jacob van Sluis, Luit Steenhuis, Riekie Tamminga-van der Schoot, Guido Vermei, Margreet van Vossen, Frea van der Wal, Harmen Westra

OOK VRIJWILLIGER WORDEN?

Het HCF heeft vrijwilligers nodig voor het ontvangen van bezoekers, voor educatie, groepsbegeleiding en archiefwerkzaamheden.

Heeft u interesse in de Franeker historie en tijd en zin om actief te zijn voor het HCF? Neem dan contact op met het bestuur. Zij vertellen u graag over de mogelijkheden.

U bent van harte welkom!